

The page features two large, overlapping blue swooshes that frame the central text. The top swoosh is positioned above the title, and the bottom swoosh is positioned below it, both curving from the left side towards the right.

VN-Vrouwenverdrag – Wereldvrouwenconferenties – Peking Actieplatform

Infodossier

The logo consists of a blue swoosh that curves around the text. The text is in a dark blue, sans-serif font.

vrouwenraad
beslist feminist

VROUWENRAAD

Middaglijnstraat 10

1210 Brussel

02 229 38 19

www.vrouwenraad.be

info@vrouwenraad.be

Voor meer informatie of een gesprek over dit memorandum, contacteer Magda De Meyer
voorzitter Vrouwenraad, via info@vrouwenraad.be

HET VN-VROUWENVERDRAG	3
<i>Voorafgaand aan het VN-Vrouwenverdrag</i>	<i>3</i>
<i>Inhoud VN-Vrouwenverdrag</i>	<i>4</i>
<i>Artikelsgewijs.....</i>	<i>5</i>
<i>Algemene principes</i>	<i>8</i>
<i>Verplichtingen van de overheden</i>	<i>10</i>
CEDAW-Comité.....	10
<i>Landenrapporten.....</i>	<i>10</i>
<i>Aanbevelingen</i>	<i>11</i>
<i>Klachtrecht.....</i>	<i>11</i>
Het VN- Vrouwenverdrag in België.....	12
<i>Wetgeving.....</i>	<i>12</i>
<i>Belgische landenrapporten</i>	<i>13</i>
<i>Schaduwrapporten NGO's.....</i>	<i>14</i>
VN-Wereldvrouwenconferenties	14
<i>Wereldvrouwenconferentie in Beijing</i>	<i>14</i>
<i>Peking Actieplatform</i>	<i>15</i>
<i>Peking +5</i>	<i>15</i>
<i>Peking +10</i>	<i>15</i>
<i>Peking +15</i>	<i>16</i>
<i>Peking + 20.....</i>	<i>16</i>
VN-instellingen voor de vrouw.....	16
<i>UN Women.....</i>	<i>16</i>
<i>Commissie Status van de Vrouw (CSW)</i>	<i>17</i>
<i>Algemene vergadering VN</i>	<i>20</i>

Het VN-Vrouwenverdrag

Voorafgaand aan het VN-Vrouwenverdrag

De Verenigde Naties spelen een belangrijke rol in de internationale erkenning van mensenrechten van vrouwen. Opgericht in 1945 als reactie tegen de gruwel van de Holocaust en Wereldoorlog II, verenigen de landen zich binnen het platform van de Verenigde Naties om wereldwijd vrede, vooruitgang, rechtvaardigheid, vrijheid en gelijkheid te bevorderen en ze bevestigen daartoe hun geloof in de fundamentele rechten van de mens en in gelijke rechten voor mannen en vrouwen.

Gezien de wereldwijde achterstelling van vrouwen (ongelijke rechten, ongelijke kansen) wordt daarom in 1946 naast de 'Commission on Human Rights', de Commission on the Status of Women/Commissie Status van de Vrouw (CSV) opgericht (later uitgebreid tot de Division for Advancement for Women DAW). Meer info vind je op de website [UN Women](#).

In 1948 wordt de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) aanvaard. Deze eerste internationale verklaring bepaalt een gemeenschappelijke standaard voor mensenrechten: mensenrechten krijgen het statuut van universaliteit (iedereen kan er aanspraak op maken) en ondeelbaarheid (alle rechten hangen samen, je kan niet het ene recht wel toekennen en het andere niet). De Verklaring verbiedt ook discriminatie op basis van geslacht. In 1972 start de Commissie Status van de Vrouw daarom met de voorbereiding en opstelling van een Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen. Zeven jaar na aanvang van de ontwerp-procedure aanvaardde de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 18 december 1979 het Vrouwenverdrag met 130 stemmen voor, geen tegen en 10 onthoudingen. Op 17 juli 1980 ondertekende België, samen met ruim tachtig andere staten, het Vrouwenverdrag. Het treedt in werking in 1981. België ratificeert het verdrag in 1986.

Inmiddels zijn 189 landen partij bij het VN-Vrouwenverdrag¹. Palau en de VS hebben het verdrag niet geratificeerd. Heel wat landen hebben voorbehouden geformuleerd, zoals ook België² maar de Belgische regering heeft die weer ingetrokken in 1998 en in 2002.

¹ https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-8&chapter=4&lang=en

² [Treaty Series Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations VOLUME 1402](#), New York; 1994, p. 376.

RATIFICATIONS

Instruments deposited on:

10 July 1985

BELGIUM

(With effect from 9 August 1985.)

With the following reservations in respect of articles 7 and 15 (2) and (3):

[TRANSLATION — TRADUCTION]

Article 7

The application of article 7 shall not affect the validity of the provisions of the Constitution as laid down in article 60, which reserves for men the exercise of royal powers, and in article 58, which reserves for the sons of the King or, where there are none, for Belgian princes of the branch of the royal family in line to the throne, the function of *ex officio* senators as from the age of 18 years, with entitlement to vote as from the age of 25 years.

Article 15, paragraphs 2 and 3

The application of article 15, paragraphs 2 and 3, shall not affect the validity of the interim provisions enacted for couples married before the entry into force of the Act of 14 July 1976 concerning the reciprocal rights and duties of husbands and wives and their marriage contracts, in cases where, in accordance with the option available to them under the Act, they have declared that they are maintaining *in toto* their prior marriage contracts.

Inhoud VN-Vrouwenverdrag

Het [VN-Vrouwenverdrag](#) bevat bepalingen en aanbevelingen op alle terreinen van het maatschappelijk leven: het politieke, economische, sociale, culturele domein en behandelt specifiek een aantal belangrijke domeinen zoals arbeid, onderwijs, gezondheidszorg, politieke participatie,...

Het Verdrag gaat zelfs verder en wil alle vormen van discriminatie van vrouwen uitbannen om de positie van alle vrouwen in de samenleving te verbeteren. Daarom beperkt het Verdrag zich niet tot de openbare sfeer maar strekt het zich ook uit tot de privé-sfeer.

Het Vrouwenverdrag is tegelijk een rechtsverklaring en een platform voor acties die staten moeten ondernemen om deze rechten te verzekeren.

De artikels van het Vrouwenverdrag kunnen we grosso modo in drie categorieën indelen:

- bepalingen die vrouwendiscriminatie veroordelen;
- bepalingen die de staat een verplichting opleggen ('het nemen van passende maatregelen');
- bepalingen met betrekking tot de handhaving van de in het Vrouwenverdrag

neergelegde rechten.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Definieert wat discriminatie is: iedere vorm van onderscheid, uitsluiting of beperking die tot gevolg heeft, of tot doel heeft dat de rechten van vrouwen worden aangetast.

Artikel 2

Veroordeelt discriminatie en stelt dat de overheid wettelijke en andere maatregelen moet nemen om een eind te maken aan alle discriminatie van vrouwen. Dit discriminatieverbod geldt voor iedereen en overal: het zij op het werk, in een sportclub, een politieke partij of thuis.

Artikel 3

Stelt dat de overheid maatregelen moet nemen om de positie van vrouwen te verbeteren: de overheid moet ervoor zorgen dat vrouwen alle kansen krijgen om zich te ontwikkelen – op alle denkbare terreinen van de samenleving

Artikel 4

Stelt: positieve actie, bijzondere maatregelen om de feitelijke gelijkheid van vrouwen en mannen (versneld) te bevorderen (zoals voorkeursbeleid, positieve actie quota) is tijdelijk toegestaan. Maar ongelijke of afzonderlijke maatregelen/normen zijn uit den boze. Uitzondering: bijzondere maatregelen gericht op bescherming van het moederschap worden niet als discriminerend beschouwd.

Artikel 5

Bepaalt dat de overheid seksestereotype denkbeelden en rolpatronen moet bestrijden omdat de heersende opvattingen over wat mannelijk, vrouwelijk is en de daaruit voortvloeiende gebruiken vrouwen een ongelijkwaardige en/of ondergeschikte rol kunnen toebedelen ten opzichte van mannen.

Artikel 6

Stelt dat de overheid vrouwenhandel en uitbuiting van prostituees moet bestrijden.

Artikel 7

Bepaalt dat vrouwen gelijke rechten hebben om deel te nemen aan het politieke en openbare leven en dat de overheid maatregelen moet nemen om te verzekeren dat vrouwen op gelijke voet al mannen hieraan kunnen deelnemen

Artikel 8

Stelt dat vrouwen gelijke rechten hebben om hun regering internationaal te

vertegenwoordigen en om deel te nemen aan het werk van internationale organisaties

Artikel 9

Regelt de gelijke rechten van vrouwen om een nationaliteit te krijgen en te houden

Artikel 10

Geeft aan dat vrouwen gelijke rechten hebben op onderwijs en bepaalt hiervoor een aantal modaliteiten, met inbegrip van de taak van het onderwijs om stereotype opvattingen over vrouwen en mannen te doorbreken

Artikel 10 noemt een groot aantal concrete maatregelen die tot gelijke behandeling in het onderwijs moeten leiden, tot verandering van maatschappelijke patronen en tot het inhalen van schoolachterstanden van vrouwen.

Artikel 11

Bepaalt dat vrouwen gelijke rechten hebben op werk en dat de overheid maatregelen moet nemen om de discriminaties van vrouwen in het arbeidsproces uit te bannen en om vrouwen gelijke rechten te verzekeren. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de discriminaties/maatregelen in samenhang met huwelijk of moederschap

Artikel 12

Stelt dat vrouwen gelijke rechten hebben op gezondheidszorg. Vrouwen moeten gelijke toegang krijgen tot alle voorzieningen in de, m.i.v. medische zorg die verband houdt met de geboorteregeling.

Artikel 13

Bepaalt dat vrouwen hebben gelijke rechten in het economisch en maatschappelijk leven, dat de overheid er moet op toezien dat ook bij maatschappelijke, financiële en culturele instellingen vrouwen gelijke rechten hebben. Dit artikel wijst nog eens extra op de verplichting van de overheid om burgers te beschermen tegen discriminatie door medeburgers.

Artikel 14

Benadrukt de bijzondere positie van plattelandsvrouwen het feit dat ook zij gebruik moeten kunnen maken van de rechten in dit verdrag. Het verdrag stelt dat staten hiermee rekening moeten houden en passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat ook plattelandsvrouwen gebruik kunnen maken van alle rechten van het Vrouwenverdrag, en ook rekening moeten houden met de economische waarde van de onbetaalde arbeid van plattelandsvrouwen.

Artikel 15

Stelt dat vrouwen en mannen gelijk zijn voor de wet. De overheid moet vastleggen dat

vrouwen en mannen gelijk zijn voor de wet, dezelfde rechtsbevoegdheid hebben en gelijk behandeld worden in rechtszaken.

Artikel 16

Bepaalt dat vrouwen in het huwelijk en familierelaties voor de wet gelijk zijn aan mannen. Een vrouw moet vrij zijn om te besluiten om te trouwen of te scheiden, mannen en vrouwen hebben gezamenlijke rechten en verantwoordelijkheden als ouder, vrouwen moeten vrij kunnen beslissen over moederschap, het aantal kinderen dat ze willen en de periode tussen de geboorten. (o.a.) Om deze keuze te kunnen maken moeten de informatie en de middelen beschikbaar zijn. Vrouwen en mannen hebben recht een eigen familienaam, beroep en werkkring te kiezen, en eigen bezit te hebben. Verlovingen en huwelijken van minderjarigen zijn niet geldig. De overheid moet een minimumleeftijd voor het huwelijk vaststellen en huwelijken registreren.

Artikels 17-22

Deze regelen de installatie van een verdragscomité en de rapportageprocedure. Het CEDAW-comité houdt toezicht op de voortgang die landen maken in de uitvoering van het Vrouwenverdrag. Het comité komt tweemaal per jaar gedurende drie weken bijeen in New York. Het brengt ieder jaar verslag uit over zijn werkzaamheden aan de Algemene Vergadering van de VN en aan de VN Commissie status van de vrouw. Het comité publiceert na bestudering van de regeringsrapporten een uitgebreid landverslag. Daarnaast formuleert het comité Algemene Aanbevelingen, waarmee landen geacht worden rekening te houden in hun toekomstige beleid en rapportage.

Artikels 23-26

De slotbepalingen regelen de algemene modaliteiten van het verdrag:
De rechten en maatregelen van dit verdrag mogen geen afbreuk doen aan rechten die vrouwen aan nationale wetgeving en andere verdragen kunnen ontleen
Bij toetreding mogen landen voorbehouden maken (als ze geen uitvoering willen geven aan een bepaald verdragsartikel) – zolang de voorbehouden niet strijdig zijn met het doel en de betekenis van het verdrag. Voorbehouden kunnen op ieder moment worden ingetrokken. Indien er een meningsverschil is tussen het Comité en een land over de uitleg en toepassing van het verdrag en beide partijen komen er niet uit, dan kan het geschil worden voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof.

De belangrijke punten in het VN-Vrouwenverdrag zijn:

De staten moeten alle maatregelen nemen om discriminatie van vrouwen tegen te gaan. Ze moeten de rechten van vrouwen vastleggen in hun wetgeving. Ze moeten ervoor zorgen dat overheidsfunctionarissen niet discrimineren. Vrouwen moeten in geval van discriminatie hun rechten bij de rechter kunnen afdwingen. De basisrechten en fundamentele vrijheden van vrouwen moeten worden gewaarborgd op hetzelfde niveau als dat van mannen. De

overheid moet maatregelen nemen om de positie van vrouwen te verbeteren en kan speciale tijdelijke maatregelen nemen om de verschillen in status van vrouwen en mannen gelijk te maken. De staat moet discriminerende denkbeelden over mannen en vrouwen en stereotype rolpatronen bestrijden, onder andere via voorlichting en onderwijs. De staat moet maatregelen nemen tegen de uitbuiting van prostitutie en de handel in vrouwen. Vrouwen moeten dezelfde toegang krijgen als mannen tot alle maatschappelijke terreinen, zoals de politiek, onderwijs, werk, gezondheidszorg, uitkeringen, het economisch en maatschappelijk leven. Vrouwen hebben gelijke rechten om een nationaliteit te verkrijgen en te behouden. Ze moeten ook net als mannen hun nationaliteit kunnen doorgeven aan hun kinderen. In het huwelijk en familierelaties zijn vrouwen en mannen voor de wet gelijk. Vrouwen op het platteland nemen een bijzondere positie in en moeten van de rechten in dit verdrag gebruik kunnen maken.

Staten die het Verdrag hebben geratificeerd en dus partij zijn, hebben zich juridisch verplicht de inhoud van het verdrag in de praktijk ten uitvoer te brengen.

Bij het Verdrag is een Commissie ingesteld, die toezicht houdt op de voortgang die landen maken in de uitvoering. De Commissie bestaat uit 23 deskundigen, die op voordracht van hun land zijn benoemd.

Algemene principes

Artikel 1 bevat de definitie van vrouwendiscriminatie. Het Vrouwenverdrag verstaat onder discriminatie van vrouwen:

"... elke vorm van onderscheid, uitsluiting of beperking op grond van geslacht, die tot gevolg of tot doel heeft de erkenning, het genot of de uitoefening door vrouwen van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel gebied, op het terrein van de burgerrechten of welk ander gebied dan ook, ongeacht hun huwelijkse staat, op de grondslag van gelijkheid van mannen en vrouwen aan te tasten of teniet te doen."

Eén van de meest essentiële punten van het Vrouwenverdrag is dat het zich richt tegen de discriminatie van vrouwen en niet tegen elke vorm van discriminatie op grond van geslacht.

Dit wil niet zeggen dat mannen nooit gebruik zouden kunnen maken van het Vrouwenverdrag. Er zijn auteurs die menen dat mannen een beroep kunnen doen op het Vrouwenverdrag indien zij worden getroffen door iets wat als vrouwendiscriminatie is te bestempelen. Een voorbeeld daarvan zijn regelingen die deeltijdwerkers minder gunstige rechten toekennen dan voltijdwerkers. Omdat het voor het merendeel vrouwen zijn die in deeltijd werken, wordt in de rechtspraak algemeen aanvaard dat dergelijke regelingen dus vrouwen discrimineren. Het Vrouwenverdrag zou nu door mannen in dezelfde situatie mogelijkwjs kunnen worden ingeroepen.

De reden voor het feit dat het Vrouwenverdrag zich in beginsel exclusief richt op vrouwendiscriminatie, moet worden gezocht in de tijdsgeest van de periode van totstandkoming. Veel landen zagen toen in de achtergestelde positie waarin vrouwen zich bevonden reden voor een specifiek op vrouwen gerichte benadering.

Door de formulering "*of welk ander gebied ook*" gaat het Vrouwenverdrag verder dan de

"andere terreinen van het openbare leven" waarover bijvoorbeeld het Rassendiscriminatieverdrag spreekt. Dit betekent dat ook het privé-leven onder de bescherming van het Vrouwenverdrag valt, inclusief de relaties tussen privé-personen onderling.

Bij het bestrijden van ongelijke behandeling van mannen en vrouwen maakt zowel de EG/EU als de Belgische regelgeving een onderscheid tussen directe en indirecte discriminatie.

Uit de formulering "*tot gevolg of tot doel heeft*" in artikel 1 van het Vrouwenverdrag, kan worden afgeleid dat zowel directe als indirecte discriminatie verboden is.

Dit verbod brengt tot uitdrukking de verplichting voor de verdragspartijen tot de veroordeling van discriminatie van vrouwen en het nemen van alle noodzakelijke maatregelen op wetgevend vlak, waardoor discriminatie strafbaar wordt gesteld en zodoende op den duur wordt uitgebannen. Bovendien moeten de overheden zelf zich onthouden van ieder discriminerend handelen. Daarnaast stelt het Vrouwenverdrag dat de verdragspartijen een beleid moeten voeren waarbij vrouwen zich kunnen ontplooiën en ontwikkelen.

Het Vrouwenverdrag bepaalt zeer expliciet dat 'positieve actie' of 'voorkeursbeleid' geen discriminatie is in de zin van dit Vrouwenverdrag. Integendeel, de landen kunnen bijzondere maatregelen treffen om de feitelijke achterstandspositie van vrouwen op te heffen, maar zodra het doel bereikt is moeten ze worden ingetrokken; er mag geen sprake zijn van handhaving van ongelijke en afzonderlijke normen.

Op het punt van voorkeursbeleid botst het Vrouwenverdrag met het EU-recht, met name met het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Dit Hof perkt in het 'Kalanke-arrest'³ het door Duitsland gevoerde voorkeursbeleid in.

Het tegengaan van de stereotiepe rolpatronen is ook een belangrijk item in het Vrouwenverdrag. Maar het Verdrag geeft niet precies aan hoe dat moet gebeuren. De regeringen moeten eerst zelf zien uit te maken in hoeverre het stereotiepe denken is doorgedrongen in het sociale en culturele gedragspatroon, en vervolgens een actieprogramma creëren.

Als deze bepaling ernstig wordt genomen, zijn de gevolgen ervan groot. De overheden moeten namelijk de samenleving analyseren op het gegeven dat de man de norm is. Vervolgens zullen de overheden alles in het werk moeten stellen om dit fundamenteel te veranderen. Gelijke behandeling of gelijke rechten in de zin dat de man als maat wordt genomen, volstaat niet. Er moet aandacht komen voor de ontwikkeling van ander recht,

³ Arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 17 oktober 1995, Kalanke-Bremen, zaaknr. C450/93, in: Nemesi 1995, nr. 6.

waarbij de mannelijke normen niet meer het uitgangspunt zijn, maar de reële ervaringen, behoeften en noden van vrouwen.

Verplichtingen van de overheden

Na de hierboven beschreven algemene principes en doelstellingen, volgen in het Vrouwenverdrag uitwerkingen van die doelstellingen op het gebied van de burgerlijke en politieke rechten, en de economische en sociale rechten. Men zou kunnen zeggen dat hierdoor een actieprogramma ontstaat om te komen tot uitbanning van discriminatie van vrouwen. Dit actieprogramma is zodanig opgesteld, dat het Vrouwenverdrag door iedere staat kan worden geratificeerd, ongeacht het niveau van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in die staat op dat moment. Dit valt af te leiden uit de woorden: "*De Staten ... nemen passende maatregelen om ...*", die in heel wat bepalingen voorkomen. Deze opdracht tot handelen houdt geen inspanningsverplichting, maar een resultaatsverplichting in. Met andere woorden, het Vrouwenverdrag is niet slechts een richtsnoer voor het beleidsmakers, het houdt zeer concrete verplichtingen in, die geen beleidsruimte laten bij de interpretatie én implementatie. En ook voor de minder concrete verplichtingen geldt dat zij, in samenhang met de andere bepalingen gelezen, tot actie dwingen.

Tenslotte bepaalt het Vrouwenverdrag dat iedere staat binnen een jaar na inwerkingtreding van het Vrouwenverdrag voor die staat, en vervolgens iedere vier jaar, een verslag moet uitbrengen over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie en geboekte vooruitgang op het gebied van gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Hoewel sancties ontbreken in het Vrouwenverdrag, lijkt deze verplichting een redelijk effectief middel om een stap verder te komen in de uitbanning van discriminatie van vrouwen. De landenrapporten dienen gericht te zijn aan de CEDAW (Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women).

CEDAW-Comité

Het CEDAW Comité is het uitvoerend orgaan, het toezichthoudend comité van het Vrouwenverdrag en als dusdanig een orgaan van de Verenigde Naties. Het Comité beschikt over een aantal middelen om het Verdrag te laten uitvoeren:

- landenrapporten
- aanbevelingen
- het klachtrecht

Landenrapporten

De staten die het Vrouwenverdrag ratificeren moeten één jaar na de ratificatie en daarna vierjaarlijks aan het CEDAW Comité rapporteren over de vorderingen die ze hebben gemaakt.

Twee keer per jaar bespreekt het Comité drie weken lang de landenrapporten die staten vierjaarlijks moeten opstellen.

De rapporterende staten worden nauwgezet ondervraagd over hun emancipatiebeleid, waarbij het Comité vooral geïnteresseerd is in statistische gegevens. Interessant daarbij is dat het Comité de landenrapporten niet op zichzelf bekijkt, maar ze in samenhang met het in de buurlanden gevoerde emancipatiebeleid beoordeelt. Het comité gaat een constructieve dialoog aan met de delegatie die het rapport voorstelt. Het Comité becommentarieert het rapport en gaat na of de maatregelen die de overheid genomen heeft om het Verdrag te implementeren effectief vooruitgang betekenen. Verder formuleert het Comité aanbevelingen over verder te ondernemen acties en suggesties voor prioritair te ondernemen acties.

Aanbevelingen

Artikel 21 van het Vrouwenverdrag biedt het CEDAW Comité de mogelijkheid om [algemene aanbevelingen](#) te formuleren. Ook dit kan worden beschouwd als een manier om uitvoering te geven aan het verdrag, omdat het Comité in deze aanbevelingen, waarvan er inmiddels 37 zijn verschenen, een nadere uitleg geeft van sommige verdragsbepalingen. Ook kunnen ze dienen als extra aansporing voor de verdragspartijen om een bepaald beleid te voeren of om specifieke maatregelen te nemen.

Klachtrecht

Het Vrouwenverdrag kent aanvankelijk geen klachtrecht, noch het staten- noch het individuele klachtrecht. Daarin komt verandering met het [Optioneel Protocol bij het VN-Verdrag](#) inzake de uitbanning van alle vormen van discriminaties van vrouwen, 6 oktober 1999. In december 2000 is het Facultatief Protocol bij het Verdrag in werking getreden. Dit Protocol voorziet een klachten- en onderzoeksprocedure, bij niet naleving van een recht van het Verdrag indien een staat het Protocol geratificeerd heeft.

Sinds oktober 2000 kan het CEDAW Comité ook toezicht houden via dat Optioneel Protocol. Het Comité kan dan klachten van individuele vrouwen of van groepen vrouwen ontvangen en in behandeling nemen.

Tot nu toe hebben [80 landen](#) het Optioneel Protocol ondertekend en 111 landen hebben het geratificeerd. België heeft het protocol op 10 december 1999 ondertekend en op 27 juni 2004 geratificeerd. De Vlaamse, Franstalige en Duitstalige Gemeenschappen zijn ook gebonden door de ondertekening.

Het is de bedoeling dat alle vrouwen, die zich op Belgisch grondgebied bevinden (ongeacht of ze de Belgische nationaliteit bezitten of niet), klachten bij het Comité kunnen neerleggen, mits zij eerst alle nationale rechtsmiddelen hebben uitgeput.

Maar

- Klagen over de wetgeving in het algemeen is niet mogelijk, er moet sprake zijn van een individuele schending en alle lokale rechtsmiddelen moeten benut geweest zijn.
- De klacht mag niet in behandeling zijn (of geweest zijn) bij het Comité of een andere

internationale instelling.

- De klachtenprocedure kan enkel benut worden voor feiten daterend van na de ratificatie.

Het VN- Vrouwenverdrag in België

Wetgeving

VN-Vrouwenverdrag

Decreet van 30 maart 1983 van het Ministerie van de Franse Gemeenschap houdende de goedkeuring van de overeenkomst tot uitschakeling van elke vorm van discriminatie ten opzichte van de vrouw, gedaan te New York op 18 december 1979

Wet van 11 mei 1983 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979

Decreet van 5 maart 1985 van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979

Decreet van 25 juni 1985 van de Duitstalige Gemeenschap houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979

Optioneel Protocol

Ordonnantie van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 7 februari 2002 houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van de vrouw, aangenomen te New York op 6 oktober 1999

Decreet van het Ministerie van het Waalse Gewest van 13 november 2002 houdende instemming, wat betreft het door de Franse Gemeenschap overgedragen aangelegenheden, met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, gedaan te New York op 6 oktober 1999

Decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 december 2002 houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen

Decreet van het Ministerie van de Duitstalige Gemeenschap van 20 januari 2003 houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van de vrouw, gedaan te New York op 6 oktober 1999

Ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 10 juli 2003 houdende instemming met het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, aangenomen te New York op 6 oktober 1999

Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 26 maart 2004 houdende instemming met het facultatief protocol bij het verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt in New York op 6 oktober 1999

Belgische landenrapporten

De landenrapporten geven een overzicht van de tot stand gebrachte overheidsmaatregelen. Het CEDAW Comité stelt telkens een reeks vragen en formuleert aanbevelingen (zie documenten in de derde kolom) die als richtlijn kunnen dienen voor een volgende rapportage.

Het federale rapport en de rapporten van de Gemeenschappen worden in één Belgisch landenrapport verwerkt. Vertegenwoordigers van de federale regering en van de Gemeenschappen maken deel uit van de delegatie die ontvangen wordt door het CEDAW Comité.

Vrouwenorganisaties hebben geen formele toegang tot de zittingen van het CEDAW Comité waarin hun regering rapporteert maar hun communicatie met het Comité is een cruciaal deel van het proces. Het Comité staat open voor alternatieve rapporten, die kunnen helpen om de regeringsverslagen op hun juiste waarde in te schatten, om te bepalen welke acties verder moeten ondernomen worden, waar verbeteringen nodig zijn. Het Comité roept de NGO's op om deze informatie te verschaffen.

	Rapporten	Datum indiening	Bespreking door het CEDAW Comité
Initieel rapport	9 augustus 1986	20 juli 1987 document: CEDAW/C/5/add.53	1989, 8 ^{ste} sessie document: CEDAW/C/SR.143 and 146 en Official Records of the General Assembly, Forty-fourth Session, Supplement N° 38 (A/44/38), paras. 266-312
2de rapport	9 augustus 1994	9 februari 1996 document: CEDAW/C/BEL/2	1996, 15 ^{de} sessie CEDAW/C/SR.300 and 301 and Official Records of the General Assembly, Fifty-first Session, Supplement Nr 38 (A/51/38), paras. 164-196

3 ^{de} en 4 ^{de} rapport	9 augustus 1998	29 september 1998 CEDAW/C/BEL/3-4	3-21 juni 2002, 27 ^{ste} sessie CEDAW/C/SR. 599 and 560 and Official records of the General Assembly, Fifty-seventh session, A/57/38 (Part II), paras. 119-170
5 ^{de} en 6 ^{de} rapport	21 oktober 2008	6 maart 2008 CEDAW/C/BEL/6	7 januari 2009, 42ste sessie CEDAW-document: Committee on the Elimination of Discrimination against women. 42 nd session. Summary record of the 852 nd en 853 th meeting. CEDAW/C/SR.852 7
7 ^{de} rapport		oktober 2012 Zevende CEDAW-verslag	28 mei 2014: indiening antwoord op de aanvullende vragen CEDAW/C/BEL/Q/7/Add.1 Aanbevelingen: 14 november 2014 CEDAW/C/BEL/CO/7

Schaduwrapporten NGO's

NGO's kunnen naar aanleiding van elk Belgisch landenrapport een schaduwrapport indienen.

De Vrouwenraad en de Conseil des Femmes Francophones de Belgique dienden begin oktober 2014 samen een schaduwrapport in bij het CEDAW-comité: [Schaduwrapport 2014 over België](#) (Nederlandstalige versie).

De focus van dit schaduwrapport lag op enkele prioritaire thema's voor de vrouwenbeweging met aanbevelingen over o.a. gendermainstreaming, seksisme, mensenhandel, onderwijs, arbeid, kinderopvang, gezondheid en justitie.

VN-Wereldvrouwenconferenties

Naast het VN-Vrouwenverdrag vormen de organisatie van de wereldvrouwenconferenties (Mexico 1975, Kopenhagen 1980, Nairobi 1985 en Beijing 1995) en de daaruit volgende beleidsstukken een belangrijk onderdeel van het werk van de Division for the Advancement for Women (DAW) van de Verenigde Naties.

Wereldvrouwenconferentie in Beijing

De [conferentie in Beijing](#) is de grootste conferentie ooit georganiseerd door de Verenigde Naties. Tijdens deze wereldwijde bijeenkomst werd besproken hoe het was gesteld met de vrouwenemancipatie in de wereld en hoe de positie van vrouwen verbeterd zou kunnen worden.

Peking Actieplatform

Tijdens deze conferentie werden met algemene consensus een [Verklaring en een Actieprogramma](#) voor gelijkheid, ontwikkeling, en vrede aangenomen. De Verklaring weerspiegelt het engagement van de internationale gemeenschap voor de bevordering van de vrouw en de tenuitvoerlegging van het Actieprogramma, door erover te waken dat een geslachtsspecifiek perspectief wordt toegepast op nationaal, regionaal en internationaal niveau.

Het Actieprogramma definieert de maatregelen die op nationaal en internationaal niveau moeten genomen worden voor de bevordering van de vrouw in twaalf strategische doelstellingen: armoede, onderwijs en opleiding, gezondheid, geweld, gewapende conflicten, economie, besluitvorming, institutionele mechanismen, mensenrechten van vrouwen, de media het milieu, meisjes.

Het Actieprogramma dient als referentiekader voor de landen die het ondertekend hebben en dit voor hun nationaal, regionaal en lokaal beleid.

Peking +5

Vijf jaar later, in juni 2000, werd een speciale 23ste zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gehouden om de geboekte vooruitgang te beoordelen en hindernissen in kaart te brengen, [Beijing +5](#) genoemd. Daarnaast werden bijeenkomsten gehouden, waaraan meer dan tienduizend vrouwenorganisaties, NGO's en VN-medewerkers hebben meegedaan. Ook vond een internetforum plaats waarin meer dan tienduizend individuen over de hele wereld hun ideeën over de vooruitgang van vrouwenemancipatie uitwisselden. Het slotdocument bekrachtigt eerdere besluiten om discriminerende praktijken en geweld tegen vrouwen tegen te gaan. Het document roept onder meer de overheden op alle discriminerende wetgeving in 2005 te vervangen en om vrouwen en meisjes besmet met HIV/AIDS betere toegang te geven tot (preventieve) gezondheidszorg.

Zeer belangrijk voor de rechten van vrouwen is het feit dat sinds een aantal jaren op gender gebaseerd geweld in oorlog en conflictsituaties is erkend als misdaad. Het Internationaal Strafhof (ICC) heeft in het ICC Statuut van Rome (1997) vastgelegd, dat verkrachting, seksuele slavernij, gedwongen prostitutie, gedwongen zwangerschap, gedwongen sterilisatie en seksueel geweld als een oorlogsmisdaad en (indien er sprake is van een structureel patroon) als misdaden tegen de mensheid gezien kunnen worden. Verkrachting werd ook duidelijk als oorlogsmisdaad gedefinieerd in het Joegoslaviëtribunaal en het Rwandatribunaal. In 1998 is tijdens het Rwanda Tribunaal verkrachting erkend als een mogelijke daad van genocide. Het Joegoslaviëtribunaal heeft in het zogenaamde Foca verdict op 22 februari 2001 bepaald dat verkrachting en seksuele slavernij misdaden tegen de menselijkheid zijn. Een mijlpaal!

Peking +10

[Ten-year Review](#) and Appraisal of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcome of the twenty-third special session of the General

Assembly, tijdens de 49ste zitting van de Commissie status van de vrouw (CSW), van 28 februari tot 11 maart 2005.

Bij de 49ste zitting lag de focus op de implementatie op nationaal niveau en het identificeren van verwezenlijkingen, hiaten en uitdagingen en de meest urgente acties.

Peking +15

De 54ste zitting van de Commissie voor de status van de vrouw (CSW) vond plaats van 1 tot 12 maart 2010 te New York. Ook deze zitting beoogde de evaluatie van de vooruitgang die geboekt werd sinds de aanneming van de Verklaring en het Actieplatform van Peking in 1995 en sinds de 23ste buitengewone zitting van de Algemene Vergadering in 2000. De Vrouwenraad was aanwezig met de steun van Gelijke Kansen Vlaanderen.

[15-year review of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action \(1995\) and the outcomes of the twenty-third special session of the General Assembly \(2000\)](#)

Peking + 20

Van 9 tot 20 maart 2015 vond de 59ste zitting van de VN Commissie Status van de Vrouw (CSW) plaats. Tijdens de zitting werd nagaan hoe het 20 jaar na de aanvaarding van het Actieplatform van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (Peking, 1995) wereldwijd gesteld was met de rechten van vrouwen en gendergelijkheid. De zitting ging ook na welke de kansen zijn om rechten en empowerment van vrouwen te integreren in de post-2015 ontwikkelingsagenda.

De algemene conclusie was dat er in de laatste twintig jaar wel vooruitgang was geboekt, maar dat er nog heel wat werk verzet moet worden. Globaal is er een kleine verbetering in de maatschappelijke positie van vrouwen, maar deze is niet algemeen. Of je het als vrouw of meisje beter hebt dan twintig jaar geleden hangt sterk af van het land en de plaats (stad of platteland) waar je woont. Tegelijk is er de vaststelling dat vooruitgang op bepaalde vlakken of in sommige landen samengaat met achteruitgang op andere domeinen of in andere landen.

Zie ook: Vrouwenraaddocument: [Peking +20: een gemengd succes](#)

VN-instellingen voor de vrouw

UN Women

In juli 2010, richtte de Algemene Vergadering van de VN UN Women op: the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.

Daarbij hebben de VN-lidstaten een historische stap gezet door de doelstellingen inzake gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen te versnellen.

De oprichting van UN Women was een onderdeel van de hervormingsagenda van de VN, waarbij middelen en mandaten werden samengebracht om meer impact te hebben. UN Women bouwt voort op het werk van de vier vroegere VN instellingen die zich al richtten op gendergelijkheid en empowerment van vrouwen:

- Division for the Advancement of Women (DAW)
- International Research and Training Institute for the Advancement of Women (INSTRAW)
- Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women (OSAGI)
- United Nations Development Fund for Women (UNIFEM)

De kerntaken van UN Women zijn:

- De ondersteuning van intergouvernementele organen, zoals de Commissie Status van de vrouw, bij het uitwerken van beleid, wereldwijde normen en standaarden.
- De lidstaten helpen om deze normen te implementeren; passende technische en financiële steun bieden aan de landen die daarom vragen en effectieve partnerschappen met het maatschappelijk middenveld smeden.
- Het VN-systeem verantwoordelijk houden voor zijn eigen verbintenissen inzake gendergelijkheid, inclusief regelmatige monitoring van de voortgang.

UN Women zet zich in ook voor:

- De eliminatie van discriminatie van meisjes en vrouwen
- De empowerment van vrouwen
- De verwezenlijking van gelijkheid tussen vrouwen en mannen als partners en begunstigen van ontwikkeling, mensenrechten, humanitaire actie en vrede en veiligheid.

Commissie Status van de Vrouw (CSW)

The Commission on the Status of Women (CSW) is het belangrijkste wereldwijde intergouvernementele orgaan dat zich uitsluitend inzet voor de bevordering van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen. Deze functionele commissie van de Economische en Sociale Raad (ECOSOC), werd opgericht bij [Council resolution 11\(II\) of 21 June 1946](#).

Het CSW speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van vrouwenrechten, het documenteren van de realiteit van het leven van vrouwen over de hele wereld, en het vormgeven van mondiale normen/globale standaarden voor gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen.

In 1996 heeft ECOSOC in [resolution 1996/6](#) het mandaat van CSW uitgebreid en besloten dat het een leidende rol moet spelen bij het volgen en beoordelen van de vooruitgang en problemen bij de uitvoering van de Verklaring van Beijing en het Actieplatform, en bij het mainstreamen van een genderperspectief in VN-activiteiten.

Tijdens de jaarlijkse twee weken durende sessie van de Commissie komen vertegenwoordigers van VN-lidstaten, maatschappelijke organisaties en VN-entiteiten bijeen op het hoofdkwartier van de VN in New York. Ze bespreken de voortgang en lacunes in de uitvoering van de Verklaring van 1995 en het Actieplatform van 1995 en de 23e speciale zitting van de Algemene Vergadering gehouden in 2000 (Beijing + 5), alsook

nieuwe problemen die van invloed zijn op de gelijkheid van mannen en vrouwen en de empowerment van vrouwen.

De lidstaten komen overeen over verdere maatregelen om de vooruitgang te versnellen en het de rechten van vrouwen op politiek, economisch en sociaal gebied te bevorderen. De uitkomsten en aanbevelingen van elke sessie worden doorgestuurd naar ECOSOC voor follow-up. UN Women ondersteunt alle aspecten van het werk van CSW.

Werkwijzen

De CSW keurt [multi-year work programmes](#) goed om de vooruitgang te beoordelen en verdere aanbevelingen te doen om de uitvoering van het actieplatform te versnellen. Deze aanbevelingen hebben de vorm van onderhandelde overeengekomen conclusies over een prioritair thema.

Wat de werkmethoden betreft, vastgesteld door ECOSOC-resoluties [2006/9](#) en [2009/15](#), doet CSW bij elke zitting het volgende:

- houdt zich bezig met de algemene discussies over de status van gendergelijkheid, het identificeren van bereikte doelen, verwezenlijkingen, hiaten en uitdagingen in verband met de uitvoering van belangrijke toezeggingen;
- richt zich op één prioritair thema, gebaseerd op de Verklaring van Beijing en het Actieplatform en het resultaat van de [23rd special session of the General Assembly](#);
- houdt een high level rondetafel om ervaringen en goede praktijken uit te wisselen, lessen te trekken over het prioritaire thema;
- evalueert de voortgang bij het implementeren van overeengekomen conclusies uit eerdere sessies als een review-thema;
- roept op tot interactieve paneldiscussies over stappen en initiatieven om de uitvoering te versnellen, en maatregelen om capaciteiten op te bouwen voor het mainstreamen van gendergelijkheid in beleidslijnen en programma's;
- pakt nieuwe problemen aan die van invloed zijn op gendergelijkheid;
- bespreekt in gesloten vergadering het rapport van de Werkgroep communicatie;
- stemt in met verdere maatregelen ter bevordering van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen door het aannemen van overeengekomen conclusies en resoluties;
- draagt genderperspectieven uit bij het werk van andere intergouvernementele instanties en processen; en
- viert Internationale Vrouwendag op 8 maart, wanneer deze tijdens de zitting valt.

Meerjarenprogramma

De Commissie heeft voor het eerst in 1987 een meerjarenwerkprogramma opgesteld, met prioritaire thema's voor discussie en actie tijdens haar jaarlijkse zittingen, overeenkomstig [ECOSOC resolution 1987/24](#). Vervolgens werden meerjarenprogramma's goedgekeurd in

1996 in [ECOSOC resolution 1996/6](#), in 2001 in [ECOSOC resolution 2001/4](#), in 2006 in [ECOSOC resolution 2006/9](#) en in 2009 in [ECOSOC resolution 2009/15](#). Sinds 2006 heeft de Commissie een jaarlijks evaluatiethema toegevoegd om de uitvoering van de overeengekomen conclusies uit een eerdere sessie te evalueren.

Op basis van de meest recente resolutie uit 2009 waren prioriteits- en evaluatiethema's voor 2010-2014:

- 2010: review/evaluatie van de uitvoering van de Verklaring van Beijing en het Actieplatform, de resultaten van de eenentwintigste speciale zitting van de Algemene Vergadering en de bijdrage ervan aan het vormgeven van een genderperspectief voor de volledige realisatie van de Millennium Ontwikkelingsdoelen/[Millennium Development Goals](#).
- 2011: prioritair thema: toegang en participatie van vrouwen en meisjes tot onderwijs, opleiding, wetenschappen en technologie, onder meer ter bevordering van gelijke toegang voor vrouwen tot volledige werkgelegenheid en waardig werk. Herhalingsthema: De eliminatie van alle vormen van discriminatie en geweld tegen meisjes, van de [51st session](#) van de CSW.
- 2012: prioritair thema: de empowerment van plattelandsvrouwen en hun rol bij de bestrijding van armoede en honger, ontwikkeling en uitdagingen. Reviewthema: financiering voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, van de [52nd session](#) van de CSW.
- 2013: prioritair thema: eliminatie en preventie van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes. Herhalingsthema: De gelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen vrouwen en mannen, inclusief mantelzorg in de context van HIV / AIDS, van de [53rd session](#) van de CSW.
- 2014: prioritair thema: uitdagingen en verwezenlijkingen bij de implementatie van de millennium ontwikkelingsdoelstellingen voor vrouwen en meisjes. Reviewthema: Toegang en participatie van vrouwen en meisjes tot onderwijs, opleiding, wetenschap en technologie, inclusief ter bevordering van gelijke toegang voor vrouwen tot volledige werkgelegenheid en waardig werk, vanaf de [54th session](#) van de CSW.

NGO participatie

De actieve deelname van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) is een cruciaal element in het werk van de CSW. NGO's hebben invloed gehad bij het vormgeven van het mondiale beleidskader inzake empowerment van vrouwen en gendergelijkheid: [Beijing Declaration and Platform for Action](#). Zij blijven een belangrijke rol spelen door internationale en nationale leiders verantwoordelijk te houden voor de toezeggingen die zij in het Actieplatform hebben gedaan.

UN Women faciliteert de deelname van NGO's aan sessies van de CSW. NGO's die geaccrediteerd zijn bij en een goede reputatie hebben bij de Economische en Sociale Raad

van de Verenigde Naties (ECOSOC), kunnen vertegenwoordigers aanwijzen om de jaarlijkse zittingen van de CSW bij te wonen. Het aantal vertegenwoordigers dat open officiële vergaderingen kan bijwonen, kan afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van ruimte.

Algemene vergadering VN

Sessional meetings + Genderrelated Agenda Items

- [67th Session, 2012](#)
- [66th Session, 2011](#)
- [65th Session, 2010](#)
- [64th Session, 2009](#)
- [63rd Session, 2008](#)
- [62nd Session, 2007](#)
- [61st Session, 2006](#)
- [60th Session, 2005](#)
- [59th Session, 2004](#)
- [58th Session, 2003](#)
- [57th Session, 2002](#)
- [56th Session, 2001](#)
- [55th Session, 2000](#)
- [54th Session, 1999](#)
- [53rd Session, 1998](#)
- [52nd Session, 1997](#)
- [51st Session, 1996](#)
- [50th Session, 1995](#)